

УКРАЇНА

(19) UA (11) 35948 (13) A

(51) B 6 A61C19/06, A61K7/16, A61K7/26

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ПРОФІЛАКТИКИ УРАЖЕНЬ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА І ГУБ

(21) 99052740

(22) 18.05.1999

(24) 16.04.2001

(33) UA

(46) 16.04.2001, Бюл. № 3, 2001 р.

(72) Колесник Каміла Олександрівна

(73) Кримський Державний медичний університет
ім. С.І.Георгієвського

(57) Спосіб профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ, який включає обробку хімічним розчином порожнини рота, який **відрізняється** тим, що в якості хімічного розчину використовують комбінацію розчину морської солі, з мінералізацією 10-20 г/л, і 0,5- 2% екстракту елеутерококу у співвідношенні 10:1-8:1 двічі на день.

Винахід стосується області медицини, а саме терапевтичної стоматології і може бути використаний для профілактики стоматологічних захворювань у робітників хімічної промисловості, сільськогосподарства та інших сфер виробництва, де присутня можливість контактування зі шкідливими для організму речовинами.

Відомим є спосіб профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ (Морозова П.М. Изменения тканей пародонта при производственных действиях пестицидов: Автореф. дис. канд. мед. наук: 14.00.21.— Пермь, 1992.—19с.), який заключається у дії елеутерококу на організм, що піддається професійній інтоксикації, шляхом щоденного перорального застосування препарату (екстракту елеутерококу) в кількості 15-30 крапель за 30 хвилин до їжі протягом 1-1,5 місяців.

Ознаками, які співпадають із суттєвими ознаками запропонованого винаходу, є застосування лікарського препарату, який містить екстракт рослини.

Причинами, що перешкоджають досягненню очікуваного технічного результату (підвищення ефективності профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ з виключенням побічних ефектів), є наявність протипоказань перорального застосування екстракту елеутерококу у групи осіб з підвищеною нервовою збудливістю, гіпертонією, так як застосування препарату на протязі більше двох тижнів викликає такі побічні реакції, як перезбудливість, безсонниця, яка підсилюється при дії токсичних агентів, а також препарат протипоказаний при гострих респіраторних захворюваннях, запальних хронічних захворюваннях носа, горла і т.д.

За прототип обрано спосіб профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ (Жуматов У. Ж., Бабаджанов С.Н. Физические ме-

тоды профилактики стоматологических заболеваний. — Ташкент, 1989. — 67с.), який включає обробку порожнини рота 2% розчином гідрокарбонату натрію двічі на день.

Ознаками, які співпадають із суттєвими ознаками запропонованого винаходу, є обробка порожнини рота лужним розчином.

Причинами, що перешкоджають досягненню очікуваного технічного результату (підвищення ефективності профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ з виключенням побічних ефектів), є недостатня ефективність запропонованої профілактики, яка зв'язана зі слабкою корекцією неспецифічного захисту слизової оболонки порожнини рота, а також незбалансований іонний склад, невиражена дія на імунно-біологічну реактивність організму.

В основу винаходу поставлена задача вдосконалення способу профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ шляхом комбінованого впливу гідротерапії і фітоадаптогену безпосередньо на порожнину рота за рахунок одночасного активізуючого впливу на фактори місцевого неспецифічного захисту і виражений дезінтоксикаційний ефект, так як прискорюється гідроліз хімічних речовин, нормалізується кислотнo-лужна рівновага в тканинах порожнини рота і усуваються явища гістотоксичної гіпоксії, що дозволяє досягти очікуваний технічний результат.

Поставлена задача вирішується тим, що в спосіб профілактики уражень слизової оболонки порожнини рота і губ, який включає обробку лужним розчином порожнини рота, згідно винаходу, використовують комбінацію розчину морської солі і екстракту елеутерококу у співвідношенні 10:1-8:1 двічі на день.

Між сукупністю суттєвих ознак та очікуваним технічним результатом проявляється слідуючий

(19) UA (11) 35948 (13) A

причинно-слідчий зв'язок: вплив на слизову оболонку порожнини рота і губ комбінацією розчину морської солі і екстракту елеутерококу у співвідношенні 10:1-8:1 має подвоєну дію на слизову оболонку рота, так як підвищується імунно-біологічна реактивність тканин порожнини рота (підвищення рівня імуноглобуліну А, лізоцину в слині); нормалізується мікро-циркуляція тканинного метаболізму, активізується синтез нуклеїнових кислот, синтез ферментів, які приймають участь у захисту анаеробних процесів, в результаті чого підвищується захисно-адаптаційні властивості слизової оболонки порожнини рота.

Запропонований спосіб профілактики включали в комплекс оздоровчих заходів, які проводили у 62 робітників тепличного виробництва.

Аналіз одержаних результатів показав, що оптимальним курсом для призначення профілактичних процедур є курс двічі на день протягом 1,5 - 2-х місяців, так як скорочення кількості процедур не дозволяє добитися вираженого терапевтичного ефекту, не має достатнього нормалізуючого впливу на місцеві фактори неспецифічного імунного захисту, а якщо курс профілактики тривалістю більше двох місяців, можуть виникнути небажані побічні реакції: порушення складу слини, порушення гомеостазу порожнини рота.

Орошення порожнини рота комбінацією розчину морської солі з мінералізацією 17г/л і 1% екстракту елеутерококу при співвідношенні 10:1-8:1 (підбірку дозувань проведено при експериментально-морфологічному та електронно-мікроскопічному дослідженні на 56 білих безпородних пацюках) дозволяє добитися найбільш вираженого лікувального ефекту, так як зміни співвідношення компонентів комбінації в ту чи іншу сторону, як показав експеримент, не дозволяють добитися необхідного клінічного ефекту.

Спосіб здійснюють слідуючим чином.

При роботі з ядохімікатами, мінеральними добривами, а також з солями важких металів та іншими несприятливими фізико-хімічними агентами, збільшується ризик розвитку таких захворювань, як токсикоз-алергічний стоматит, контактний алергічний хейліт, лейкоплакія порожнини рота та ін.

Ось чому необхідно з метою запобігання таких ускладнень проводити обробку порожнини рота спеціальними захисними профілактичними складами.

Через 4 години роботи зі шкідливими токсичними речовинами проводять орошення порожнини рота за допомогою сатураторних приладів, наприклад "АГНС-1", комбінацією розчину морської солі з мінералізацією 17 г/л і 1% екстракта елеутерококу у співвідношенні 10:1, причому температуру компонентів суміші підбирають рівну 36°C-37°C. Обробку порожнини рота проводять протягом 5-10 хвилин. Через 4 години процедуру орошення повторюють.

Профілактику уражень слизової оболонки порожнини рота і губ запропонованим способом проводять строком 1,5-2 місяця у залежності від інтенсивності або агресії хімічних факторів з перервою не менш 1 місяця.

Наведена таблиця показує, що запропонований спосіб профілактики виявив велику ефективність в порівнянні з прототипом як в найближчі, так і у віддалені строки спостереження.

Одержані результати показали, що резистентність організму до несприятливих впливів у робітників по закінченні курсу профілактики підвищилася, відсутні відчуття дискомфорту з боку порожнини рота, не розвивався симптомокомплекс запалення слизової оболонки порожнини рота і губ. Відмічалася активізація місцевих факторів неспецифічного захисту.

Приклад 1.

Робітниця М., 35 років, карта диспансерного спостереження №15, в період циклу сезонних робіт відмічала почуття печії, сухості в порожнині рота, губ, язика, порушення смакових відчуттів. При огляду діагностувався катаральний стоматит. Імунологічний показник: секреторний імуноглобулін А: S-IgA -0,55 г/л. Призначений курс профілактики запропонованим способом протягом 1,5 місяців. По закінченні лікування і після циклу сезонних робіт суб'єктивні відчуття відсутні. При об'єктивному дослідженні слизова оболонка порожнини рота волога, блідо-рожева, з вираженим тургором, елементи ураження не визначаються.

При імунологічному дослідженні нормалізація вмісту секреторного імуноглобуліну А в слині: S-IgA -1,41 г/л.

Приклад 2.

Робітниця К., 41 рік, карта диспансерного спостереження №31, в період циклу сезонних робіт відмічала сухість, стягнення губ, відчуття "піркості" в порожнині рота, об'єктивно: червона кайма суха, біляста, складчаста, визначаються дрібні лусочки. Слизова оболонка порожнини рота анемічна, пастозна. Імунологічні дослідження вмісту в слині секреторного імуноглобуліну: S-IgA -0,48 г/л. Призначений курс профілактики комбінацією розчину морської солі з елеутерококом у співвідношенні 10:1 двічі на день на протязі 2-х місяців.

По закінченні курсу профілактичних заходів: червона кайма конфігурація, рельєф відновлені, патологічні елементи не визначаються, слизова оболонка порожнини рота волога, блідо-рожева, без ознак набряку.

Імунологічний показник: S-IgA-1,2 г/л – нормалізований.

Наведені приклади показують, що запропонований спосіб профілактики має позитивний ефект, так як можливо його застосування у широких груп осіб (відсутні протипоказання), підвищуються бар'єрні захисні властивості слизової оболонки порожнини рота.

Таблиця

Назва	Строки	Кількість пацієнтів	Позитивні результати		Задовільні результати		Негативні результати	
запропонований спосіб	6 міс.	62	Абс.	Відн.	Абс.	Відн.	Абс.	Відн.
			51	82,25%	11	17,7%	9	14,5%
	12 міс.	32	27	84,3%	5	15,64%	3	9,4%
спосіб-прототип	6 міс.	24	15	62,5%	9	37,5%	5	20,8%
	12 міс.	12	7	58,3%	5	41,6%	2	16,6%

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
 Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
 (044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60x84 1/8.
 Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
 (044) 268-25-22
